

STRÖMSTAD AKADEMI

Nordiskt institut för avancerade studier

Nyhetsforum, Strömstad tvärvetenskapliga akademi

Innehåll

Redaktörens ruta.....	1
Ordförandens och rektorns rapport	2
Åsa Morberg: Om byskolor	5
Åsa Morberg: Om god föreningsledning	7
Åsa Morberg: Om etisk policy.....	8
Per Flensburg: Att använda mail på vettigt vis	9
Bengt Johannisson: Protokoll från 4 mars	10
Carl Olivestam, Gudrun Olsson: Hur ett florilegium kommer till... ..	11
Gudmund Bergqvist: Reflektioner om droger och Ukraina.....	15
Per Flensburg: Vetenskapsfestivalen 2024	16

Redaktörens ruta

R e d a k t ö r e n s r u t a Anders Gustavsson

Informatikforskare och rektor Per Flensburg och **didaktiker och styrelseordförande Åsa Morberg** rapporterar om aktuella händelser i Strömstad akademi. Flensburg presenterar planer för Vetenskapsfestivalen den 10-13 juni. Morberg argumenterar mot nedläggning av små byskolor på landsbygden. Hon skriver också god föreningsledning och om behovet av en etisk policy inom Strömstad akademi. Flensburg ger anvisningar om hur e-mailkommunikation i fortsättningen skall ske inom Strömstad akademi.

Entreprenörforskare Bengt Johannisson presenterar slutdiskussionerna den 4 mars i Göteborg om antologin *Makt – Bruk och missbruk*.

Religionsvetare och lärarutbildare Carl E. Olivestam och **psykolog Gudrun Olsson** har gjort ett bildkollage med kommentarer om mötet kring antologin *Makt. Bruk och missbruk* i Göteborg den 4 mars.

Religionsvetare och lärarutbildare Carl E. Olivestam gör ett upprop om kommande praktiktäna skolforskning.

Företagsekonom Rune Wigblad har publicerat En spaning på internationell massproduktion av perovskite solceller <https://his.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1846724&dswid=-8978>

Barnläkare Gudmund Bergqvist skriver om drogförebyggande åtgärder samt om behovet av ökad militär hjälp till Ukraina.

Etnolog Sveza Filipova föreläste i Strömstad den 27 februari om upplysningstiden med titeln *Quo vadis Dominbe?*

Redaktör: Anders Gustavsson
Layout: Per Flensburg

Etnolog och prorektor Anders Gustavsson föreläser den 20 april vid vetenskapsfestivalen i Göte-

borg om temat Pandemier i vågrörelser förr och nu. <https://www.vetenskapsfestivalen.se/for-alla/pandemier-i-vagrorelser-forr-och-nu/6322/>

I videoserien SAV nr 83 har **författare Staffan Hübinette** publicerat Länder i Europa legaliserar med Kanada som förebild – vad vet vi om Kanada? <http://stromstadakademi.se/SAV/SAV-83.pdf>

I videoserien SAV nr 84 har **lingvist Jens Allwood** publicerat Introduktion och berättelse om Marston Hill <https://onedrive.live.com/edit?id=28367F133691A785!1047&resid=28367F133691A785!1047&ithint=file%2cdocx&authkey=!AIhz9BdFQ-ElgOs&wdo=2&cid=28367f133691a785>

I reprintserien nr 2 har **lingvist Jens Allwood** publicerat Multi- and Interdisciplinary Research <http://stromstadakademi.se/SAR/SAR-2.pdf>

Upprop om skolfrågor

Carl E. Olivestam

Inom SA framförs ofta vi är/ska vara ett forskningsstimulerande sällskap.

Jag undrar om någon/några är intresserad av att söka forskningsmedel inom praktisknära skolforskning.

<https://www.skolfi.se/forskningsfinansiering/utlysning-av-forskningsbidrag-2024/>

Svar till: carl.olivestam@stromstadakademi.se

Försök att värva nya medlemmar till Akademien, inte minst yngre forskare. Skicka förslag till **rektor Per Flensburg**: per.flensburg@stromstadakademi.se

Jag önskar nya bidrag till aprilnumret av Nyhetsforum med deadline den 26 april 2024 till anders.gustavsson@ikos.uio.no Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha en engelsk översättning. OBS: Filen ska vara i word eller open office format!

Sänd också bidrag till Akademins skriftserie Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, till pet@wahrborg.se, videoserien SAV till: gudmundbergqvist@hotmail.com och Reprintserien SAR och Fria skriftserien till per.flensburg@stromstadakademi.se eller per@flensburgs.se

---

Ordförandens och rektorns rapport

Mars månadsrapport av Per Flensburg, rektor, och Åsa Morberg, ordförande i Strömstad akademis styrelse

Nu har vi hunnit till slutet av mars månad, 2024. Dagen är längre än natten och snart får vi sommartid.

Vi har haft en turbulent tid i Strömstad akademi. En antologi orsakade oenigheter bland författarna. Oenigheter bland akademiker är absolut ingen ovanlighet. Men det här problemet fick konsekvenser. Medlemmar lämnade styrelsen.

Etisk policy - nu tar vi omtag på etisk policy

Den etiska policy som en mycket kvalificerad arbetsgrupp tog fram röstades ned vid förra årsmötet. De etiska principerna ska ge vägledning och ge grund och ramar för det etiska tänkandet och agerandet. Det handlar om att följa regler, normer, värderingar och lagar men det handlar minst lika mycket om att utveckla ett personligt och professionellt förhåll-

ningssätt. Vi behöver en etisk policy eftersom det krävs för att kunna söka pengar ur fonder där många kräver etisk policy.

Det har visat sig att vi har behov av en etisk policy även av andra skäl. Vi ser behovet av en uppförandekod.

Kommunikation i Strömstad akademi – vi kan inte ha det så här

Vi har bett Sten Philipsson som motionerade om kommunikationen tidigare att hjälpa oss i arbetsutskottet. Vi har en kommunikation där ”reply to all” används alltför frekvent. Om e-posten dessutom handlar om något helt annat än vad ämnet säger blir det ännu svårare att senare hitta det man söker. Styrelsens ledamöter och andra drabbas av den ena skrivelsen efter den andra som oftast inte är ärenden till styrelsen. Sändlistorna förändras och namn som absolut inte finns med i styrelsen finns på sändlistor. Hur de kommer dit går inte att spåra. Nu ska den här kommunikationen förändras så att Strömstad akademi får en väl fungerande kommunikation.

Ordförande Åsa Morberg får en epostadress för styrelseärenden. Det är en adress som heter ordforande@stromstadakademi.se och till den skickas styrelseärenden. Inget annat skickas till den adressen. Ett styrelseärende ska vara i form av ett dokument där styrelsen är adressat. Innehållet ska rubriceras och beskrivas och förslag till beslut ska finnas med. Vi har beslutat att det inte blir ärenden av de varierande e-postmeddelanden som trillar in i Åsa Morbergs epost.

Vi kommer att ta omtag på diskussionsforum och lansera ett nytt efter påsk. I diskussionsforum ska debatter och allehanda diskussioner föras. Det finns ett uppenbart behov av detta. Diskussioner ska inte föras på epost till styrelsens ledamöter. De som inte respekterar kommunikationsordningen blir kontaktade. Mail kan användas för att tala om att nu finns ett nytt inlägg på diskussionsforum. Detta kan även ske automatiskt.

Senaste styrelsemötet var också ett exempel på hur kommunikationen behöver förbättras. Om man inte hör, av okänt fel i utrustningen, kan man inte störa mötet genom att hela tiden upprepa detta. Det är komplicerat tekniskt, men man kan försöka gå ur systemet och logga in igen. Om en ledamot inte hör, så kan man inte störa hela styrelsen med detta. Ordförande kommer att stänga av mikrofonen om liknande situationer uppträder. Det här är inget som vi hittat på i arbetsutskottet. Det har kommit in klagomål på kommunikationen från ledamöter i styrelsen och i akademien.

Förslag till diskussion om antologier dvs. om policy samt om finansieringsplan

Vi har tråkiga erfarenheter av arbetet med antologier. För att undvika det i fortsättningen behöver vi se framåt och skapa bra förutsättningar för ett viktigt arbete, faktiskt en av våra viktigaste verksamheter. Vi kan inte fortsätta att arbeta som vi gjort med antologier, utan vi behöver dels en genomarbetad och klar policy och dels en tydlig finansieringsplan för varje verk. Våra antologier har hög akademisk kvalitet. Vi har många böcker i lager och behöver satsa på marknadsföring. Ingen ny antologi ska skrivas utan en strukturerad plan för marknadsföring. Vi måste sälja det vi producerar.

Redaktören har till uppgift att få författarna att skriva på någorlunda likvärdig nivå. Detta för att undvika att exempelvis några skriver populärvetenskapligt och andra på avancerad nivå, som bara ett fåtal förstår. Även om en antologi samlar författare med olika stil och expertis är den tänkt att vara ett sammanhållet verk.

Styrelsen behöver godkänna finansieringsplanen innan arbetet får starttillstånd. Finansieringsplanen ska rymmas inom akademins budget. Om medel sökts och beviljats för publicering eller om ett etablerat förlag ansvarar för utgivningen, blir styrelsens roll en annan.

Vem som skall utarbeta policyn är en viktig fråga. Någon ansvarig med redaktörs-vana behöver hålla i arbetet. Policyn ska vara övergripande och gälla alla sorters publikationer.

En arbetsplan bör också göras upp för varje antologi. Vem ska vara redaktör? Vilka ska skriva i antologin? Vilka villkor gäller för antologin? Vilket ansvar har redaktören? Detta är viktigt för kvaliteten på antologin. Redaktören är författarnas naturliga bollplank för idéer och frågor. Redaktören är en nyckelperson när författare ska börja producera innehåll. Redaktören beställer innehållet skulle man kunna säga. Redaktören har även kontroll på tidsplaner för publiceringen.

Det behöver göras upp en finansieringsplan för varje antologi. Styrelsen ska godkänna finansieringsplanen eftersom styrelsen har ansvar för akademins budget. Var arbetet med antologierna hör hemma kan givetvis diskuteras. Redaktionskommittén kanske kan ta ett ansvar för allt utom medel för publicering och ev. marknadsföring. Ingenting i detta är skrivet i sten. Det är en diskussion som vi behöver ta för att få en effektiv och kvalitetsmässigt god arbetsplan.

Om vetenskapsfestivalen 2024 – den närmar sig nu med stormsteg

Vi planerar fortsatt för vetenskapsfestivalen, Strömstad Akademi viktigaste mötesplats för ny kunskap, ny inspiration, nya perspektiv och nya möten mellan ledamöter och besökare. Strömstad Akademi presenterar vetenskap på kreativa och oväntade sätt. Vi hoppas nu på många medverkande deltagare från akademien. Anteckna i Din almanacka! Det är fyra dagars festival. Vi kommer snart att få detaljerat program för vetenskapsfestivalen och anvisningar om konferenskostnad. Vi siktar i år in oss på många externa besökande från när och fjärran och programmet ska anpassas därefter.

Vi har funderingar att bjuda in representanter för Region Västra Götaland och se om intresse finns för ett framtida samarbete. Strömstad akademi har en utvecklingspotential som regionen skulle kunna ha glädje av. Det skulle kunna utvecklas intressanta projekt för regionens utveckling. Vi får då också erbjuda möjlighet att presentera under festivalen. Det kan verkligen löna sig. Strömstad akademi är en fantastisk regional resurs.

Den lokala planeringsgruppen ska informera i Strömstads Tidning i form av olika texter, kanske en gästkrönika och förhoppningsvis en artikel om vetenskapsfestivalen. Strömstad akademis vetenskapsfestival är ett av Strömstads ledande populärvetenskapliga evenemang. Vetenskapsfestivalen består av öppna arrangemang och är dessutom helt gratis. Vetenskapsfestivalen kan till och med fungera som kvalificerad fortbildning för lärare, men också för andra yrkespersoner. Lärare och andra yrkespersoner kan ta del av aktuella forskningsfrågor, som ger nya insikter på ett mera populärvetenskapligt sätt. Det är viktigt att det som erbjuds är aktuellt och förankrat hos Strömstads skolläring.

Vår rektor Per Flensburg och prorektor Anders Gustavsson är ansvariga för vetenskapsfestivalens program. Har Du synpunkter på själva programmet så är det till Per och Anders man vänder sig. Sedan finns en lokal arbetsgrupp som stöder arbetet med träffpunkter, förtäring, trevligheter och allt annat som bidrar till en givande festival. Lars Broman är sammanställande, Peter Fritzell, Svezha Filipova och Rosa Jörgenson är medlemmar. Har Du synpunkter på kringarrangemangen på vetenskapsfestivalen så vänder Du Dig till lokala arbetsgruppen.

Lokalavdelningarnas verksamhet 2024 – samordnarna i respektive lokalavdelning och den som sammankallar samordnarna

Vid senaste styrelsemötet diskuterades lokalavdelningarnas verksamhet. Vi vill ha kontinuerliga rapporter från samordnarna i lokalgrupperna till styrelsemöten. Så här ser lokalavdelningarna ut idag: Bodil Frisdal (Södra lokalavdelningen, Lund) Jens Allwood (Göteborgs lokalavdelning), Svezha Filipova (Strömstads lokalavdelning), Peter Fritzell tar över ansvaret från och med 2024 (Faluns lokalavdelning) och Marylou Wadenberg (Uppsalas och Stockholms lokalavdelning).

Lokalavdelningarnas syfte, mål och innehåll behöver uppdateras. Vid förra mötet utsågs Bodil Frisdal till lokalavdelningarnas sammankallande. Hon har haft många synpunkter på syfte, mål, innehåll och arbetsätt och arbetsformer och det är en bra början.

Det handlar naturligtvis också om vad ledamöter vill få ut av medlemskapet i akademien. Ska det vara så att aktivister är normen, och icke aktivister bryter mot förväntningarna på beteenden som gäller inom en social gemenskap i akademien? För vår del får man använda Strömstad akademi på det sätt man vill och kan. Att likrikta och att föreskriva beteenden är inte bra.

Det är fint med aktivister för verksamheten i Strömstad akademi, men har man ingen lust att aktivera sig så måste det också vara möjligt! I alla föreningar finns en del aktivister och andra som inte aktiverar sig (80-20 regeln). Målet kan vara att öka andelen aktivister, men de som inte vill, kan eller orkar aktivera sig måste också vara välkomna i Strömstad Akademi. Åsa Morberg tillhör Falu lokalavdelning och Peter Fritzell har inbjudit oss till ett första möte med lunch. Så trevligt det ska bli! En lunch med kolleger där vi på nytt får bekanta oss med varandra är så bra början. Vem vad Peter Fritzell hittar på?

Åsa Morberg: Om byskolor

Landsbygdspolitiken idag leder till riksomfattande byskolenedläggelser och utflyttning av bybor. Stoppa nedläggningen av byskolor och låt landsbygden leva.

Av Åsa Morberg, fil.dr i pedagogik och docent i didaktik

När vi har vetenskapsfestival kommer jag att prata om nedläggningen av byskolor och vad en nedläggning betyder för bygden som förlorar sin skola. På västkusten är det många små skolor på öar som riskerar nedläggning.

Om hela Sverige ska leva behöver byskolenedläggelser stoppas omgående. Hur tillämpas egentligen de olika landsbygdsprogrammen som syftar till att "Hela Sverige ska leva" i praktiken? Byskolor läggs ned på löpande band från norr till söder och landsbygden avfolkas sakta men säkert som en konsekvens av dessa skolnedläggelser. Landsbygden ges idag inte förutsättningar att förbli levande och därmed en attraktiv boendemiljö för barnfamiljer.

Skolnedläggelser i Sverige är en märklig nationell trend. Sverige är helt unikt internationellt med den trenden. Den innebär att systematiskt avveckla mindre skolor och framför allt då byskolor för att istället satsa på stora skolor på centralorter. Sverige är faktiskt unikt med en rad byskolenedläggelser. I Tyskland tas nu exempelvis nedlagda byskolor upp igen för att skapa en levande landsbygd. Sverige borde lära av andra EU-medlemmar, men även av icke EU-medlemmar som exempelvis av Norge. I Norge är det fullständigt otänkbart att lägga ned små byskolor.

Nedläggningar av byskolor föregås av huvudmännens utredningar och utredningarna syns vara rena rama beställningsarbeten och görs absolut inte förutsättningslöst. Det huvudmännen vill uppnå, legitimeras med valda disparata forskningsresultat. Stora svepande formuleringar görs som exempelvis ” Forskning visar att ” och sedan dras slutsatser som stöder utredningens syfte. Byskolor läggs i stort sett enbart ned av ekonomiska orsaker. Det påstås också att små byskolor är sämre kvalitetsmässigt, men så är inte fallet.

Små skolor är inte generellt dyrare än stora skolor, som det ofta framhålls. Små skolor kan uppnå lika goda resultat i kunskapsmätningar som stora skolor. Storleken på skolan är aldrig ensam en avgörande kvalitetsfaktor. Små skolor erbjuder en trygg miljö för elever och en god arbetsmiljö för personal. Lärare sägs exempelvis trivas bättre på stora skolor, men någon sådan utsaga finns inte entydigt belagd i aktuell forskning.

De små skolorna betyder väldigt mycket för hela den omkringliggande bygden. Om skolan ”mitt i byn” läggs ned, är det första steget mot hela samhällets avveckling. En skola är central för många olika områden på landsbygden, exempelvis för föreningslivet, för kulturaktiviteter, för föräldrasamverkan, för bibliotek, för idrott och för kunskapsförmedling mellan generationerna i samhället.

Skolnedläggelserna har sammanfattningsvis med huvudmännens syn på ekonomi att göra. Det handlar om att spara pengar, utan att skolnedläggelser har kopplats till en bredare samhällsekonomisk analys och bredare samhällsekonomiska åtgärder. Det handlar också om att prognoserna över befolkningsutvecklingen ofta är bristfälliga och en konsekvens av detta blir att det dyker upp barn som man aldrig räknat med.

En ökning av elevunderlag genom immigration kan också sätta fart på omstrukturering. Stora skolor påstås helt framtida lösa problemen med segregation. Integration börjar absolut inte i skolan, den börjar i samhällsplaneringen. Det handlar om att bygga ett annat samhälle. Segregationen börjar i boendet. När huvudmännen talar om segregerade stadsdelar pratar de om de bostadsområden som har hög andel socioekonomiskt svaga invånare.

Områden där en klar majoritet är socioekonomiskt starka är också segregerade. Den segregerade kommunen består av områden som isolerats från varandra. Ett problem som måste åtgärdas. För att förhindra segregation behöver kommunen studera boendesegregationen och se hur dessa områden förhåller sig till varandra och vad de i sin tur betyder för segregation i samhället. Skolan, vare sig de är stora eller små, kan aldrig någonsin ensam lösa problem med segregation. Flytt av elever bidrar absolut inte till bättre integration eller bättre kunskapsutveckling

Många kommuner har idag en tuff ekonomi och behöver stöd från staten. Regering och riksdag behöver ge tydliga signaler om tillämpningen av en ny, innovativ och hållbar landsbygdspolitik. Skolan är navet och grunden för den service som måste finnas i hela landet. Använd skolorna till bycentra och ge dem uppgifter att serva det omgivande samhället.

Sverige syns ha en bra landsbygdspolitik på papperet, men tillämpningen i landet är mycket problematisk genom nedläggningen av byskolor. Sverige måste ha råd med en levande landsbygd. Ta omtag! Skolnedläggelser handlar först och främst om barn och unga och deras rätt till en trygg och inkluderande skolmiljö. Satsa på skolan i stället för att lägga ned den.

Åsa Morberg: Om god föreningsledning

God föreningsledning är viktigt för Strömstad akademis styrelse – lite repetitioner för erfarna akademiker

Av Åsa Morberg, ordförande

Jag kommer att skriva hur jag arbetar som styrelseordförande. Jag vill att sättet ska vara transparent, så att styrelsens medlemmar får bra arbetsförhållanden. Efter den här inledningen ska jag försöka att göra en liten ordlista. Vi behöver följa god föreningsledning i styrelsen.

Att delta i ett möte handlar om att alla medlemmar i styrelsen för Strömstad akademi kallas och har rätt att vara med. Alla medlemmar har en röst. Alla medlemmar får chans att säga sitt och alla förslag behandlas rättvist. Har man förhinder meddelar man ordförande. Suppleanter behöver kallas som ersättare. Annars har suppleanter både närvaro och yttranderätt vid alla möten.

Vi använder epost till kallelserna. Oavsett hur man kallar är det viktigt att kallelsen når alla och att den ger de uppgifter som behövs. I vårt fall handlar det om länk till mötet. Kallelsen ska nå styrelsen en vecka i förväg. Det finns dessutom ett kalendarium som meddelar mötestider. Kallelsen måste innehålla uppgifter om vad som ska behandlas så att alla ledamöter kan förbereda sig.

Vem gör vad på mötet? Ordföranden har en nyckelroll. Hon ser till att mötet fattar de beslut som behövs, att alla får komma till tals och att diskussionen inte spårar ur. Hon ska se till att alla förslag blir lika och rättvist behandlade. På årsmötet väljs en särskild mötesordförande.

Sekreteraren är en annan nyckelperson. Hon ansvarar för att protokollet blir korrekt utformat. Vi får utförliga protokoll där de olika förslagen förtecknas. Vilka som ställt förslagen, Hur beslutet går till, exempelvis om det blir votering. Själva beslutet och dessutom om någon reserverar sig. Vi har justeringsperson som granskar protokollet och ser till att sekreteraren fått med allt väsentligt! Vi utser också rösträknare. Det kan röstas på olika sätt. Öppen och sluten omröstning är två olika sätt.

Valberedningen arbetar till årsmötet. De ska föreslå personer till styrelsen. Det är årsmötet som väljer och alla har rätt att föreslå kandidater. Valberedningen bör undersöka hur de tidigare kandidaterna skött sina uppdrag och vilka ambitioner de eventuellt har inför nästa mandatperiod.

Dagordningen ska godkännas. Det finns alltid möjligheter att föreslå andra frågor. Man har i regel inte mandat att fatta beslut i frågor som inte funnits med i kallelsens dagordning. Vi kommer att behöva ta upp arbetsordning också. Vi behöver tala om hur lång tid man har på sig att tala och om vi ska ha paus och så vidare. Om en övrig fråga läggs fram så kan man ta beslut i den frågan nästa styrelsemöte.

Vår dagordning har fasta punkter och den är lätt att känna igen eftersom den innehåller samma punkter gång efter annan. Vi har svårigheter med våra konferenssystem. Jag saknar eget konferenssystem som ordförande. Jag får be rektor eller vice ordförande om länk till system.

Det är en stor styrelse i Strömstad akademi och uppgiften att hålla reda på talarordning är grannlaga. Att hålla reda på talar ordning är svårt i en stor styrelse som sammanträder digitalt. Om någon tar upp en ordningsfråga tas den i regel direkt.

Beslutsfattandet måste hanteras korrekt, Det är enkelt om det är ett förslag. Det finns ibland flera förslag. Om det är två förslag är det ja eller nej till ett förslag. Flera förslag då blir det svårare, Alla förslag måste prövas, inget får glömmas bort. Alla förslag ska redovisas. Ordförande måste redovisa alla förslag. Det ska alltid följas av frågan om det är rätt uppfattat. Ordförande föreslår röstningsförfarande. Det brukar kallas propositionsordning. Då ställer ordförande de olika förslagen under proposition som det brukar kallas. När det klarats av talar ordförande om hur hon uppfattat mötes mening.

Det finns alltid chans att begära votering. Man kan arbeta med försöksvotering. Då tar vi handuppräknning. Om det är svårt att avgöra kan man begära rösträkning. Personval är alltid slutna, vilket är svårt i webbmöten. Om det är jämt så har ordförande i regel utslagsröst.

Åsa Morberg: Om etisk policy

Forskning visar att omtyckta människor blir både lyckligare och rikare¹. Etisk policy och omtag på ärendet

Av Åsa Morberg, ordförande i styrelsen för Strömstad akademi

Vi hade en mycket kvalificerad och professionell arbetsgrupp som tog fram ett bra förslag till etisk policy för Strömstad akademi och detta gick till beslut men avslogs. Jag beklagar att Strömstad akademi inte beslutade om en etisk policy. Vi borde ha haft ett beslut och vi borde dessutom ha haft en tydlig uppförandekod.

Det finns händelser i akademien under den senaste tiden som visar ett tydligt behov av såväl etisk policy som uppförandekod. Idag har vi ingen etisk policy och ingen uppförandekod. Underförstått: idag kan man bete sig lite hur som helst i Strömstad akademi. Det finns inget att luta sig mot.

Jag har bett vår arbetsgrupp bestående av Sten Philipsson, Peter Borenstein och Peter Währborg att se över förslaget och ev. uppdatera detta. Jag avser att ta upp detta på nästa styrelsemöte till beslut. Jag tar upp det i arbetsutskottet men berättar redan nu att en etisk policy med uppförandekod blir mitt förslag till beslut för styrelsen. Om vi inte får igenom detta så kommer jag själv som ordförande att skriva en reservation.

Den etiska policyn handlar om ramar för etiskt tänkande och agerande. Det handlar om att följa regler, normer, värderingar och naturligtvis lagar men det handlar också om att utveckla ett personligt och professionellt förhållningssätt.

Det finns etisk policy med uppförandekod på de flesta lärosäten. Dessa finns ofta på nätet. Gå in och studera dessa dokument. Jag rekommenderar KTH:s etiska policy, men det går egentligen bra med andra också. Om KTH och andra lärosäten kan ha en etisk policy med uppförandekod så borde vår förening också kunna ha det, eller hur?

Alla människor är kapabla till både gott och ont. Jag har arbetat ett helt yrkesliv inom högre utbildning och jag är medveten om att akademiker faktiskt kan såga varandra jäms med fotknölarna och gör det också av och till utan att blinka. Det är naturligt att forskare och lä-

---

¹Björn Hedensjö, aktuell med boken Omtyckta människor – Forskningen, knepen och övningarna som gör dig likeable (Polaris Fakta).

rare har olika mening om saker och ting, men det handlar om hur dessa olikheter hanteras. Konflikter går att lösa och går konflikterna inte att lösa så måste man lära sig att leva med dem.

I den bok jag nämner ger författaren en rad tips på hur man kan förändra sina beteenden. Han delar in dem i tre huvudområden. Det ena handlar om att sprida värme, exempelvis genom att bete sig som om folk redan tyckte om en. Den andra punkten handlar om att skifta fokus från sig själv till andra och det tredje området kretsar kring tillit – att visa sig pålitlig och i linje med sina värderingar. Boken är både läsvärd och mycket tänkvärd och passar för läget i Strömstad akademi just nu.

Vi behöver bete oss schysst mot varandra!

Per Flensburg: Att använda mail på vettigt vis

Att använda mail på vettigt vis

Per Flensburg

I vår månadsrapport klagar Åsa och jag på kommunikationsmönstret i Akademin. I denna artikel ska jag ge några goda råd om hur man kan göra kommunikationen enklare och mer effektiv. Som rektor och ordförande får både Åsa och jag massor av brev. Det ska vi förstå ha som ledare av akademien och vi ska veta vad som händer i Akademin. Men ibland blir det bara för mycket.

De flesta mailprogram ordnar mailen i trådar, som binds samman av att de handlar om samma sak, dvs har samma text i ämnet. När man slentrianmässigt besvarar en tråd skickas alla brev i tråden med. Om nu någon har lagt in en bild så skickas denna bild med i alla svar. Den tar plats och gör att mottagarnas brevlådor blir fulla. En bild tar upp till 4 mb och de flesta mailsystem tillåter mindre än 10 mb som bilagor. Är det en högupplöst bild kan den ta upp till 20 mb utrymme. Ett antal sådana trådar med många återsända bilder fyller snabbt brevlådan.

Till vem ska jag skicka brevet?

Om du nu bestämt dig för att skicka ett mail så är den första fråga du ska ställa dig: Vem ska ha brevet? Är det ett ärende för styrelsen, ska förstås styrelsen ha det, men det ställer vissa krav på hur ärendet ska formuleras. Se min och Åsas rapport i detta nyhetsforum. Framförallt ska du inte välja ett tidigare brev och genom att besvara det framföra ditt ärende. Styrelsebrev skickas till ordforande@stromstadakademi.se

Ämnet

I ämnesraden ska du skriva vad ditt brev handlar om. Många använder ett tidigare mail och i besvarandet av detta inför man något helt nytt, som man kommit på i stundens ingivelse. Detta medför att tråden blir missvisande och förlängs onödigt och innehållet i ditt viktiga brev göms i en tråd som handlar om något helt annat. Som forskare borde du vara bekant med vikten av att fokusera din text, men denna förmåga verkar många gånger vara helt glömd i samband med mailskrivande.

Vilka ska ha brevet?

Detta är det viktigaste. Du har ett budskap du vill framföra till någon. Tänk noga efter vem denne någon är! Tänk efter om det verkligen är nödvändigt att alla som du tänkt skicka brevet till ska ha det! Om detta inte är fallet, starta en ny tråd med endast de som är berörda.

Är det en mer generell diskussion du vill initiera så ska du göra det i vårt nya diskussionsforum, som kommer att starta efter påsk. Mer information om detta kommer senare.

Vad ska jag bifoga

Det är inte nödvändigt att skicka med alla tidigare mail i tråden när man svarar på ett mail. Markera istället det sista brevet eller det brev du vill besvara och skriv ditt svar. På så sätt kapar du större delen av tråden.

Vad du absolut inte ska göra!

Det värsta du kan göra är att svara alla och sedan föra in ett helt nytt ämne som inte har med maillets ämne att göra.

Bengt Johannisson: Protokoll från 4 mars

Maktspel inom universitet och högskolor

Bengt Johannisson, professor i entreprenörskap

Som de flesta nog vet vid det här laget initierades på förra årets vetenskapsfestival vid Strömstad akademi ett bokprojekt kring rubrikens ämne. Projektet har nu realiserats. Mer exakt har antologin med Anders Gustavsson som redaktör fått titeln.

MAKT

BRUK och MISSBRUK

Åtta forskare om sina akademiska äventyr på universitet och högskolor

Den 4 mars träffades vi författare hemma hos Gudrun Olsson i hennes fashionabla, mer än sekelgamla, etagelägenhet i Göteborgs centrum, mitt emot katolska kyrkan och Hedens traditionsrika idrottsanläggningar. Värddinnan är själv den enda kvinnliga författaren och av de sju manliga saknades bara en bortrest Arne Fagerström. Efter den traditionsenliga 'fikan' var det dags att gå till verket, alltså beta av redaktörens digra dagordning. Först på den stod naturligtvis bokens titel som efter en kort diskussion fick allas gillande. Omedelbar uppskattning fick också omslagsbilden som visar ett segelfartyg på ett stormande hav. Alla menade att den suveränt matchade bokens titel. Anders förord kunde också efter några smärre justeringar läggas till handlingarna.

Som titeln anknyter presenterar antologin forskares berättelser om hur det egna och andras maktspel påverkat deras akademiska karriär. Genom att de åtta författarna företräder olika ämnen så ger boken en bred bild av hur maktkamper kan te sig inom skilda vetenskapsområden. Majoriteten av författarna har verkat vid flera lärosäten, från landets äldsta universitet till de som etablerats under den egna karriären. Efter Carl E. Olivestams presentation av författarna kommer deras berättelser i följande ordning; Anders Gustavsson (etnologi), Per Flensburg (informatik), Lars Broman (fysik), Carl E. Olivestam (utbildningsvetenskap), Arne Fagerström (företagsekonomi/redovisning), Bengt Johannisson (entreprenörskap), Rune Wigblad (företagsekonomi/industriell ekonomi). Gudrun Olsson (psykologi) får med sitt reflekterande ämnesövergripande kapitel avsluta forskarnas berättelser. Slutligen presenterar sig författarna.

Inför mötet hade alla 8 författare i princip färdigställt sina kapitel. Därför kunde efter lunchen, som intogs på en restaurang vid Göteborgs paradgata Avenyn, praktiska frågor diskuteras mer i detalj. Dit hörde vikten av att stödja kapiteltexterna och författarnas presentationer av sig själva med bilder. Därefter diskuterades förlags- och tryckfrågor ingående. Det

visade sig att flera av författarna hade erfarenheter på det området. Per Flensburg hade strax före mötet vid flera förlag förhört sig om deras intresse för publicering av boken. Samtidigt hade Anders Gustavsson ansökt om tryckningsbidrag vid Strömstad akademi medan Carl E Olivestam förhört sig om kostnader för tryckning i Litauen. En runda bland författarna visade att de vid en styckkostnad på ca 150 kronor var beredda att tillsammans köpa så många böcker att halva tryckkostnaden skulle täckas. (Nyhetsbrevet övriga läsare är välkomna att redan nu anmäla sitt intresse för att köpa boken till Anders Gustavsson, anders.gustavsson@ikos.uio.no). Men boken kommer också att finnas tillgänglig digitalt.

Under resans gång har författarna läst och kommenterat varandras kapitel. Det var uppenbart att man lärt sig av varandra. Mötets eftermiddag upptogs därför också av diskussioner kring vad som kunde vara viktiga målgrupper för boken. Så menade t ex undertecknad att unga forskare som just inlett sina doktorandstudier behöver bli informerade om vilka utmaningar de hade att hantera under karriärens gång. Olika sätt att kontakta anslagsgivande myndigheter liksom lärosätenas organisering av forskarutbildningen diskuterades också intensivt. Formas, t ex., stödjer speciellt forskarstuderande som är i början av sin karriär. När inledande kontakter tagits med dessa institutioner, och positiva reaktioner noterats, kommer en projektgrupp med uppdrag att intensifiera denna marknadsföringsinsats att utses. Andra vägar för att nå ut med bokens budskap diskuterades också. Uppmärksamhet i media kan t ex skapas genom egna artiklar eller andras recensioner. Och naturligtvis kommer boken att uppmärksammas vid Strömstad akademis vetenskapsfestival i juni!

Bengt Johannisson (Bengt.johannisson@lnu.se)

Mötessekreterare

Carl Olivestam, Gudrun Olsson: Hur ett florilegium kommer till...

Vad kan vi lära av denna process kring hur ett florilegium kommer till...

Ta del av bild och text som ett försök till att beskriva processerna

Foto: Gudrun Olsson. Omslag och sista bild: Carl E. Olivestam

Text: Carl E. Olivestam

Strömstad akademi har under sin femtonåriga historia markerat sin existens på olika sätt. Ett av dessa är att knyta an till den medeltida traditionen med florilegium - att sätta ihop

olika artiklar från olika akademiska skribenter. Beteckningen florilegium visar på denna långa tradition och kan härledas från latinets flos och legere, bokstavligen en samling av blommor. Mer alldaglig beteckning är antologi, en bukett att arrangera så tilltalande som möjligt.

Antologins tema smittade deltagarna

För att visa hur en antologi kommer till i sin slutfas träffades några av skribenterna i Göteborg den 4 mars detta år. En dag hemma hos en av oss, Gudrun Olsson, gjorde att förväntningarna på en produktiv samvaro var höga. Alla hade redan skrivit sina artiklar. Nu gällde det att komma överens om hur detta florilegium skulle tituleras och hur omslaget skulle se ut. Skulle det handla om maktmissbruk eller maktbruk eller bådadera? Och skulle buketten väl inslagen utges på akademins eget förlag eller fresta nåt större förlag att ge ut detsamma. Mycken huvudvärk. Två förslag förelåg: Idé och design: Carl E. Olivestam:

Deltagarna i florilegieexperimentet

Nederst från vänster: förre rektor Lars Broman, nuvarande prorektor Anders Gustavsson, Bengt Johannisson.

Överst från vänster: nuvarande rektor Per Flensburg, Carl E. Olivestam, Gudrun Olsson, Rune Wigblad, Jens Allwood. Absent: Arne Fagerström.

Det blev allt värre framåt eftermiddan

Det var betydligt lättare att ordna in oss i ledet för fotografering som utfördes av en chick granne till Gudrun. För när turen kom till i vilken ordning de olika artiklarna skulle stå då blev det ett tjuv- och rackarspel. En krävde att de som varit verksamma vid de finaste=äldsta universiteten skulle stå först med sina alster. Epigoner därefter.

Och än värre blev det när vi kom till Olivestams skrivna introduktion av de olika författarna. Alla hade ju fått dem tidigare och kunnat justera i enlighet med önskemål. En vägrade att befatta sej med introduktionen, där saknades sådant som måste med. Redaktören föreslog i sin salomoniska vishet att denne skulle få en egen avdelning för sin presentation skriven av densamme. Ingen skönhetsoperation för buketten precis men bara att accepteras just då för att komma vidare.

Och det skulle snart komma att bli rätt högljutt då det utbröt en diskussion mellan två av deltagarna om vem som hade tolkningsföreträde. Och detta föranledde en tredje att behöva uppsöka avträdet för att lätta på det uppstådda trycket. Medan vår redaktör samlade sej för att med nya grepp få de församlade att koncentrera sej på uppgiften. Och då gällde det att hålla tand för tunga för att inte späda på en växande intrig och förstöra möjligheten att få ihop florilegiet innan kollegiet skingrades.

En matbit och en styrketår i detta läge

Det visade sej alltså inte vara så lätt att komma framåt i allt resonerande hit och dit och därför kom deltagarna att behöva få i sej en bit mat och därtill styrka sej med olika drycker. De flesta - utom en - tyckte det räckte med kaffe med eller utan tilltugg enligt bilderna nedan.

Vår redaktör Anders höll humöret uppe och kunde mot slutet i vart fall skörda viss frukt av sina ansträngningar.

Som alltid prövade redaktör Anders under hela dagen konsensusprincipen. Mer fruktbart hade det nog varit om han hade tillämpat en välriktad stampa-ner-foten-princip vid något tillfälle.

Vad läsaren kan lära av denna historia:

Nästkommande florilegium ligger i startgroparna.

Vad kan vi nyhetsforums läsare lära av denna inblick i akademins inre liv?

Nu när vi fått del av hur ett blomsterarrangemang går till:

Visst känner väl alla suget efter att få arrangera nästkommande bukett?

Migration ska den visst heta om jag fått rätt information.

Gudmund Bergqvist: Reflektioner om droger och Ukraina

Om droger och drogförebyggande

Gudmund Bergqvist

De som är intresserade kan få upplysning kring detta dels på tidningen drugsnews.se som utkommer månatligen. En annan källa är SLAN Sveriges Landsråd för alkohol och narkotikafrågor slan.se. Där finns länkar till föredrag om lustgasberusning, boffning, waping, vit snus etc. De är sevärd och upplysande.

Ett annat ställe där man kan finna nedladdade föreläsningar är förebygg.nu där föreläsningarna från 23 november finns. Du kan välja t.ex. spel om pengar, droger i avloppsvatten, hur kunde dödsskjutningar bland unga män bli vardag i ett av världens rikaste länder etc.

I Nyhetsforum juni 2023 refererade jag till föredrag på Drug policy for the future, en konferens med anledning av Sveriges ordförandeskap i EU. På drugpolicy for the future finns föreläsningar att se med koppling till Youtube. Där kan du se professor Bertha Madras föreläsa om missbruk av cannabis och speciellt risken vid vaping, och i en annan de misstag vi för när det handlas med nya droger och där medicin förlorar mot ekonomi t.ex. ketaminklubbar liksom användande av olika psykedelics. Du kan också se Staffan Hübinette beskriva sin nyligen utgivna bok Cannabisindustrins strategier och metoder. Den som söker han finner. Tyvärr finns det på nätet mycket falsk information, men dessa föreläsningar bör vara adekvata.

Ukraina

Den 24 februari var det exakt två år sedan Rysslands fullskaliga anfälls krig på sin demokratiska granne med vilken man haft ett begränsat krig sedan 2014 och initialt lyckats ockupera områden. För närvarande snarast status quo men Ryssland har gjort vissa mindre erövringar till priset av 1000 dödade och sårade dagligen varje månad den sista tiden. Ukraina är defensivt med taggtråd, draktänder på fronten etc. men angriper också ryska flottan och bensinlager med drönare.

EU lyckades få fram sitt stora bidrag på 50 miljarder Euro och det leder till olika diskussioner hur EU skall kunna snabbt öka stödet med framför allt granater. Ukraina är för närvarande "outgunned" med att bara kunna skjuta 2000 granater dagligen mot Rysslands 10000. Rysslands ekonomi är satt på krigsfot och utgör minst 8% av BNP. De siktar troligen på ett långdraget krig som leder till bristande stöd för Ukraina från Väst. Det stora problemet för närvarande är isolationisterna inklusive expresident Trump som förhalar det stora hjälppaketet till Ukraina av valstrategiska skäl och möjligen en faibles för "starka män". Deras intresse syns mera vara att bevaka gränsen till Mexico. De har inte förstått att faller Ukraina så går det väl troligen likadant med Taiwan och vidare med en kinesisk expansion och andra krig där någon autoritär stat försöker ta delar av eller helt ockupera en närliggande stat.

Många säkerhetsanalytiker varnar för att Ryssland redan om några år på grund av dess stora satsning på det militära skulle vara redo att angripa någon NATO stat och man anser att NATO måste upprusta kraftigt. EUs ekonomiska styrka är jämfört med Rysslands många gånger större och man borde kunna "rusta ihjäl" Ryssland precis som USA gjorde med stjärnornas krig under 1980 talet.

Slutligen vill jag påminna om att vårt nära land Belarus lider svårt under den olaglige diktatorn och att landets invånare förtjänar att få en demokratisk utveckling enligt sina önskemål och ha vårt stöd. Detta utgör inget motsatsförhållande till stödet till Ukraina som du även kan hjälpa med på United 24. Demokratin behöver allas vårt stöd i hela världen. Vi får inte svika eller svikta.

Slutligen vill jag säga: Praeterea censeo Kaliningradum esse demilitari).

Per Flensburg: Vetenskapsfestivalen 2024

Vi provar ett nytt grepp i årets vetenskapsfestival. Istället för att prata om det *vi* vill tala om ska vi försöka att i så stor utsträckning som möjligt tala om det som *Strömstadsborna* vill höra. Det blir då föreläsningar som är mer populärvetenskaplig och publikfriande.

Nedan presenteras ett schema för festivalen. Måndagen ägnas åt medlems- och årsmöte och mingel. Det äger rum i Fars sal i stadshuset. Torsdagen ägnas åt en båtutflykt till Yttre Hvaler i Norge. Den är frivillig. Installation av nya ledamöter sker på tisdag eftermiddag och galamiddagen, som också är frivillig, äger rum onsdag kväll. Tisdag kväll har vi räkfrossa på Furholmen, också den frivillig. I schemat nedan är det markerat en del föreläsningar men det finns flera i lager. Vi väntar nu på att Akademiens ledamöter ska anmäla sitt intresse, både för att hålla föredrag (vi har redan fått in en del, så skynda er!) och för att delta.

Närmare detaljer kring konferensavgift och kringarrangemang kommer från organisationskommittén där Peter Fritzell är sammankallande. Löpande rapporter kommer på hemsidan.

Sista datum för föredrag (med abstrakt) 15 maj, anmälan till festivalen 27 maj

Tid	Aktivitet	Anm
Må 14:00-18:00	Medlems- och Årsmöte 1,5 h vardera med fika mellan.	Fars sal
Må 18-19	Mingel	Guldtuppen
Ti 9:00-9:30	Öppnande av festivalen, presentation av arbetsgrupper	Per Flensburg m fl
9:30-10:00		
10:00-10:30	Makt och genus	Gudrun Olsson
10:30-11:00	Kaffe	
11:00-11:30		
11:30-12:00		
12:00-12:30		
12:30-13:30	Lunch	
13.30-14:00		
14:00-14:30		

Tid	Aktivitet	Anm
14:30-15:00		
Ti 15:00-15:30	Kaffe	
15:30-17:00	Högtidlig installation av nya ledamöter	
18:00 -	Räkfrossa på furholmen	Frivillig
On 9:00-9:30		
9:30-10:00		
10:00-10:30	Hjärtinfarkt	Peter Währborg
10:30-11:00	Kaffe	
11:00-11:30		
11:30-12:00	Ryggont	Peter Fritzell
12:00-12:30		
12:30-13:30	Lunch	
13.30-14:00		Lars Broman
14:00-14:30		Thomas Kårberger
14:30-15:00		Thomas Kårberger
15:00-15:30	Kaffe	
15:30-17:00		
18:30-	Galamiddag	Frivillig
To 10-14	Båtutflykt Yttre Hvaler i Norge. Två föreläsningar om Koster under färden	Frivillig